

MARC LE CLERCQ

ONTMOETINGEN MET JOS WILMOTS

Kort geleden blies de wind ongenadig in mijn gezicht toen ik mij over het smalle fietspad, gelegen naast de N 2, vanuit het Limburgse heuvelland westwaarts zwoegde. Er leek geen einde te komen aan deze saaie weg waar alle verkeersdeelnemers haast leken te hebben. Er zijn mooiere delen van België. Via Bilzen, Beverst en Diepenbeek kwam eindelijk Hasselt in zicht. Haast was geboden omdat zich inmiddels boven de stad een inktzwart wolkenpak had opgebouwd dat niet veel goeds beloofde. Bij het inrijden van de Langveldstraat vielen de eerste dikke druppels, maar voordat het noodweer losbarstte en ik echt nat kon regenen zwaaide de deur van het witte huis met een oprit van Hollandse klinkers al open en daar stond de heer des huizes.

Hartelijk en gastvrij werd ik ontvangen en Jos dirigeerde mij en mijn fiets met professoraal gezag en luide stem naar binnen. In de serre konden we aanvankelijk niet zitten omdat het geluid van de plotselinge storm en de striemende regen op het glazen dak elke conversatie onmogelijk maakte. In de woonkamer ging dat beter. Een woonkamer, waarin de tijd stilgestaan leek te hebben, maar die er tegelijkertijd blijk van gaf dat de bewoner zich nog steeds zeer betrokken voelde bij alles wat er gebeurt in de wereld en zeker in de wereld van de neerlandistiek. Boeken met bladwijzers, krantenknipsels, opengeslagen tijdschriften en een opengeklapte laptop getuigden hiervan. In het gesprek dat zich ontspon kwamen dan ook in hoog tempo de oorlog in Oekraïne, klimaatverandering, inflatie, politiek, IVN en natuurlijk de neerlandistiek in het buitenland voorbij. En dat allemaal in betrekkelijk korte tijd onder het genot van een door Jos zelfgemaakte uiensoep.

Drs. MARC H. LE CLERCQ is gastdocent in het veld van de neerlandistiek extra muros en projectadviseur voor talige relaties tussen de Lage Landen en Indonesië en Zuid-Afrika. Voorheen senior beleidsadviseur buitenland en waarnemend Algemeen Secretaris Nederlandse Taalunie. Correspondentieadres: m.h.le.clercq@hotmail.nl.

Iets langer geleden opende ik het scherm van mijn laptop om deel te nemen aan het colloquium van Comenius, de vereniging voor neerlandistiek in Centraal-Europa. Hoewel ik veel waardering heb voor de organisatoren van dit colloquium dat men dit alles digitaal voor elkaar heeft weten te krijgen, blijft het voor mij wel wat armoedig dat we allemaal thuis of op kantoor achter een schermje moeten kruipen om met elkaar te communiceren. De charme van een colloquium is immers het persoonlijk contact en vooral de “wandelingen” blijken dan steeds weer uiterst productief te zijn. Dat digitale gedoe, het biedt zonder meer voordelen en het is soms onvermijdelijk, maar het blijft behelpen op persoonlijk vlak. Even zwaaien naar elkaar, maar daar blijft het dan ook bij. Hoe dan ook, op één van die postzegeltjes in de marge van het beeld op mijn laptop zag ik opeens Jos zitten. Dat deed mij oprecht deugd. Belangstellend als altijd volgde hij ondanks zijn leeftijd grote delen van het programma. In miniatuur zag hij er in ieder geval goed uit en leek hij niets veranderd te zijn. In het “echt”, tijdens mijn bezoek aan Hasselt, werd die indruk bevestigd, fysiek weliswaar enigszins broos maar geestelijk nog steeds scherp als een mes.

Veel langer geleden waren er problemen rond de interne werking van het project Certificaat Nederlands als Vreemde Taal dat toen nog gehuisvest was op de campus van de universiteit in Louvain-la-Neuve. Vervelende personele en financiële problemen die het project ernstig zouden kunnen schaden als er niet snel en doortastend ingegrepen zou worden. Hoe dit op te lossen? Wie had er kennis van toetsing en certificering, wie kende de doelgroep van het CNaVT, wie had leiderschapskwaliteiten, wie had ervaring als organisator en manager en wie kon als geen ander op de centjes passen? Kortom, we hadden een duizendpoot nodig en die moest dan ook nog op stel en sprong beschikbaar zijn. Tsja, en dan kom je natuurlijk bij Jos terecht. Een telefoontje was genoeg. Loyaal als altijd en doordrongen van de ernst van de zaak was Jos meteen bereid om als crisismanager het project tijdelijk onder zijn hoede te nemen. Dat heeft hij meer dan uitstekend gedaan. Bijna dagelijks bracht hij mij op de hoogte van de ontwikkelingen en van zijn vorderingen bij het weer op orde brengen van het project. Dat alles ging bijzonder grondig en hij zorgde ervoor dat elke stap in het proces te verantwoorden was en keurig gedocumenteerd was. Wij hadden geen betere kunnen treffen.

Nog veel langer geleden toog ik op een bloedhete dag naar Hasselt-Diepenbeek om deel te nemen aan de viering van het 25-jarig jubileum van de zomercursus Nederlandse taal en cultuur. De cursus waar Jos zijn ziel en zaligheid in had gelegd en waar zoveel docenten en studenten neerlandistiek een onvergetelijke tijd hadden doorgebracht. Een cursus die in de loop der tijd steeds verder

uitgebreid kon worden wat deelnemersaantallen en wat de herkomstlanden van de deelnemers betreft. Waar aanvankelijk de Duitstaligen de overhand hadden, namen na verloop van tijd steeds meer neerlandici uit het midden en het oosten van Europa deel en de laatste jaren behoorden zelfs neerlandici uit Indonesië tot de groep. Zoals ik zei, zijn ziel en zaligheid had Jos in deze cursus gelegd. Niets was hem te veel, inhoudelijk verantwoordelijk, maar ook niet te beroerd om op te treden als chauffeur voor studenten die de laatste bus hadden gemist, als excursieleider om de provincie te promoten, als fondsenwerver om nog een paar extra deelnemers op te kunnen nemen, als ziekenbroeder voor studenten met een wespensteek en als praatpaal voor deelnemers die vanwege heimwee in snikken uitbarstten en meteen naar huis wilden. Jos loste altijd alles op. Op dit alles werd uitvoerig teruggeblikt tijdens de vele toespraken die ter gelegenheid de viering van dit 25-jarig jubileum werden gehouden. Jos werd behoorlijk in het zonnetje gezet en hij maakte de indruk dat hij dit wel terecht vond. In ieder geval genoot hij zichtbaar van alle waardering die hem ten deel viel. Een academische herbergvader kom je immers niet overal tegen.

Als ik nog verder in mijn geheugen zou graven, zou ik nog wel een paar bijzondere ontmoetingen met Jos kunnen beschrijven. Dat vind ik niet nodig omdat ik meen dat ik met de hierboven beschreven ontmoetingen Jos al voldoende heb neergezet als een man die loyaal-, betrokken-, deskundig-, en recht door zee is. Eén kwalificatie wil ik daar nog aan toevoegen en die luidt “vriendschappelijk”. Nadat het noodweer overgetrokken was, de wind was gaan liggen en de Langveldstraat weer was opgedroogd, drukte Jos mij bij het afscheid het door hem geschreven boek *Terugblik/Vooruitzicht* (Seniorenuniversiteit Hasselt, 2019) in handen voorzien van een opdracht. Op bladzijde 58 gaat het over vrienden en de derde strofe is mij uit het hart gegrepen:

Het zijn er meer dan vingers aan twee handen,
Elkaar terugzien duurde soms een poos
Ze woonden voor een deel in verre landen,
Maar banden bleken sterk en grenzeloos.